

Nieuwsbrief mei 2022

In de vorige nieuwsbrief heb je kunnen lezen dat DuurSaam Glashelder eind vorig jaar formeel is afgesloten, maar dat bepaalde activiteiten vanwege Corona uitstel hebben gekregen en nog tot medio 2022 mogen worden uitgevoerd. Vandaar bij deze nogmaals een editie van de nieuwsbrief, met aandacht voor een voorlichtingsbijeenkomst op 22 juni, de evaluatie van het maatregelenprogramma én met een terugblik op een eerder gehouden bijeenkomst met als centrale onderwerpen het telen op een erfgoedvloer en het hergebruik van WKK-condenswater.

Bijeenkomst over gewasbescherming - 22 juni

Om alvast in de agenda te zetten: op woensdagmiddag 22 juni wordt vanuit DuurSaam Glashelder een bijeenkomst over gewasbescherming gehouden. Je ontvangt daar een uitnodiging voor, met informatie over tijdstip, locatie en het programma.

Evaluatie DuurSaam Glashelder: doelstellingen deels behaald

In de jaren 2017 tot en met 2021 hebben Glastuinbouw Nederland, waterschappen Hunze en Aa's en Vechtstromen, provincies Drenthe en Groningen en gemeentes Emmen en Midden-Groningen samengewerkt binnen het maatregelenprogramma DuurSaam Glashelder. De evaluatie van het programma wijst uit dat de programmadoelstellingen deels zijn behaald.

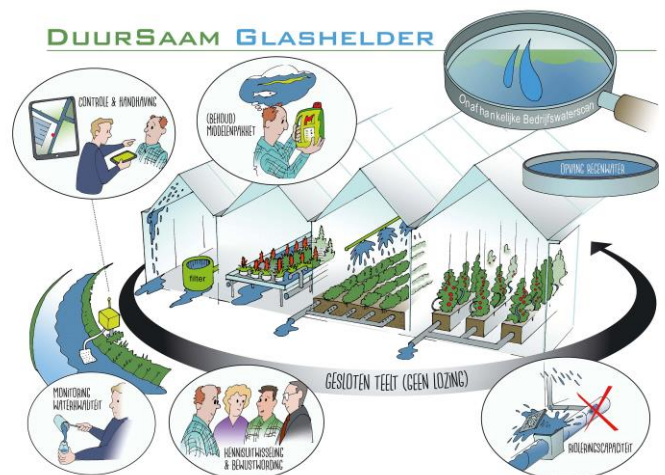
Het voornaamste doel van DuurSaam Glashelder was om samen met de tuinders de emissies van gewasbeschermingsmiddelen en nutriënten vanuit de glastuinbouw in de gebieden van waterschappen Hunze en Aa's en Vechtstromen te verminderen. Het maatregelprogramma is uitgewerkt in een zestal projecten: bedrijfsadviesing, monitoring, houden van toezicht, kennisbundeling/kennisdeling, riolering en natriumarm gietwater.

Voor gewasbeschermingsmiddelen was het doel maximaal 1 overschrijding in het oppervlaktewater per meetpunt per jaar. Voor nutriënten (stikstof en fosfaat) werd aangesloten bij het Activiteitenbesluit, dat aangeeft dat de emissie van nutriënten in 2027 tot nul moet zijn gereduceerd.

Gewasbeschermingsmiddelen

Voor de locaties Klazienaveen en Zuidbroek is het doel voor gewasbeschermingsmiddelen in 2021 behaald. Met respectievelijk vijf en drie overschrijdingen, is het doel voor de locaties, Erica en Sappemeer, nog niet behaald. Omdat overschrijdingen van gewasbeschermingsmiddelen soms grillig verlopen, zal de komende jaren moeten blijken of behaalde doelen stand houden en niet behaalde doelen alsnog worden behaald.

Alleen in Sappemeer wordt voldaan aan de geldende oppervlaktewaterkwaliteitsnormen voor wat betreft nutriënten. In Klazienaveen, Erica en Zuidbroek worden de normen nog overschreden.

Bedrijfswaterscan

Een belangrijk onderdeel van het programma was de bedrijfswaterscan. Hiermee kreeg een bedrijf inzicht en advies in eigen waterstromen op het bedrijf. Op bijna elk bedrijf zijn adviezen omgezet in te nemen maatregelen om aan wet- en regelgeving te voldoen. Deze maatregelen zijn vastgelegd en van de gemaakte afspraken is ruim 95% inmiddels gerealiseerd. Wel is het zo dat aandacht voor de uitvoering van de gemaakte afspraken met tuinders noodzakelijk blijft, net als toezicht.

Opsporen van lozingen

Na de tussenevaluatie in 2019 is de focus meer op opsporen van (diffuse) lozingen gelegd. Door de toezichthouders is, met behulp van nieuwe meetinstrumenten, veel aandacht besteed aan het opsporen en beëindigen van (on)bewuste lozingen in het oppervlaktewater, riool en bodem. Vanuit het programma wordt aanbevolen om het intensief gebiedsgericht opsporen met (nieuwe) meetinstrumenten voort te zetten en de toezichthouders daar voldoende tijd en prioriteit voor te geven.

Monitoring

Met het monitoren van de kwaliteit van het oppervlaktewater, is inzicht verkregen in de impact van de door de tuinders genomen maatregelen op de oppervlaktewaterkwaliteit. Gedurende het programma zijn de monitoringsresultaten gedeeld met de tuinders via de website van DuurSaam Glashelder en tijdens bijeenkomsten. Monitoring gaat ook in de toekomst door, waarbij het voorstel is om de resultaten via de reguliere landbouwnieuwsbrieven te communiceren.

Voorlichtingsbijeenkomsten

Om in groepsverband kennis met elkaar te delen, zijn er voorlichtingsbijeenkomsten georganiseerd en zijn er leergroepen opgericht. Het bleek lastig om voldoende deelnemers te vinden voor de bijeenkomsten, waarbij corona zeker een rol heeft gespeeld. De groep tuinders is divers en de uitdagingen op het eigen bedrijf krijgen vaak voorrang boven het bezoeken van groepsbijeenkomsten. Een persoonlijke, bedrijfsgerichte benadering werkt beter dan de groepsgerichte.

Rioleringscapaciteit

Op dit moment bestaan er geen grote knelpunten ten aanzien van de rioleringscapaciteit in de onderzochte gebieden. De nog aanwezige relevante bedrijfsmatige lozingen op het oppervlaktewater, kunnen grotendeels binnen de bestaande capaciteit op de riolering worden geloosd. Soms is het nodig om voor lozing op het openbaar riool een buffervoorziening bij het bedrijf

aan te leggen. De uitvoering van deze maatregelen kan in het reguliere toezicht worden meegenomen. In het kader van de doelstellingen van DuurSaam Glashelder zal waarschijnlijk geen extra capaciteit in het openbaar riool nodig zijn.

Natriumarm gietwater

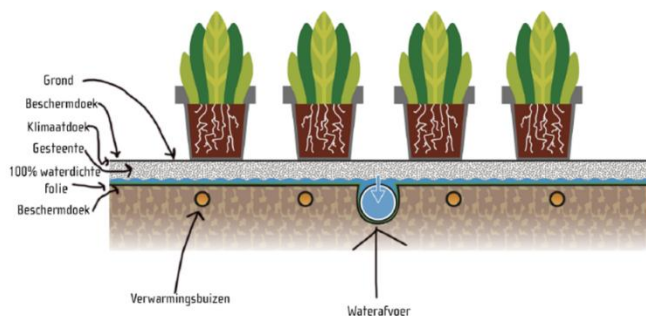
Natriumarm gietwater is één van de voorwaarden voor optimale recirculatie van drain- of drainagewater, waarmee emissie van gewasbeschermingsmiddelen en nutriënten wordt beperkt. Hemelwater is van nature natriumarm en daarmee een goede bron voor gietwater. Kennis is gedeeld over de voordelen van opvang van hemelwater en er is door tuinders geïnvesteerd in hemelwaterbassins. Met de WMD is overlegd of water geleverd zou kunnen worden met een lager natriumgehalte. Technisch was dit mogelijk, maar de hogere prijs was een obstakel. De WMD heeft aangegeven het gietwaterbedrijf af te willen stoten en over te dragen aan de tuinders. Er was onvoldoende draagvlak voor de pilot voor het verwijderen van natrium uit giet- of recirculatiewater. Deze is daardoor niet uitgevoerd.

Eindconclusie

Eindconclusie: we zijn er nog niet! Aandacht voor de waterkwaliteit in de glastuinbouwgebieden blijft ook in de toekomst erg belangrijk. Vanuit DuurSaam Glashelder worden daar de volgende aanbevelingen voor meegegeven:

- Voortzetting van het intensief gebiedsgericht opsporen met (nieuwe) meetinstrumenten.
- Voortzetting bestaande samenwerking in het toezicht.
- De sector is aan zet op de waterkwaliteit te verbeteren. Voor de tuinders is het van groot belang om alert te zijn en blijven. Aanbevolen wordt dat Glastuinbouw Nederland het belang van het voldoen aan de waterkwaliteitseisen blijft benadrukken en dat door tuinders gezocht blijft worden naar mogelijkheden om hun emissies te beperken.
- Betrek als tuinder overheden bij calamiteiten, ga in overleg met het bevoegd gezag om gezamenlijk tot een oplossing te komen.
- De persoonlijke, bedrijfsgerichte benadering werkt beter dan de groepsgerichte.
- Voortzetting monitoring; aanbevolen wordt om de resultaten hiervan via de reguliere landbouwnieuwsbrieven van de waterschappen te communiceren

Erfgoedvloer en hergebruik WKK-condenswater

Werking Erfgoedvloer

Eerder dit jaar vond een bijeenkomst plaats bij Van Winden Potplanten in Erica. Tijdens een rondleiding door het bedrijf konden belangstellenden zien welke watertechnische aanpassingen Van Winden in en rond de kas heeft doorgevoerd ten behoeve van de zamiculcas-teelt. De potplanten worden geteeld op een Erfgoedvloer, waardoor de 'waterketen' van het bedrijf volledig gesloten is en er geen uitspoeling van meststoffen en gewasbeschermingsmiddelen naar het oppervlakte water kan plaatsvinden.

Na de rondleiding waren er twee presentaties. Eerst ging Cock van Bommel van ErfGoed in op het concept van de Erfgoedvloer en de voordelen, zowel teelt-, milieu- als financieel-technisch. Als tweede spreker kwam René Corsten van Delphy Adviesgroep aan het woord. René ging in op de

proeven die onder begeleiding van Delphy zijn uitgevoerd bij ErfGoed met een grondteelt op een Erfgoedvloer. De proeven, onder andere met de gewassen Chrysant en Lisianthus, laten zien dat een grondteelt op een Erfgoedvloer mogelijk is en ook robuust is.

Recirculatie WKK-condenswater

Vervolgens behandelde René het onderzoek naar recirculatie van condenswater van de WKK. Ruim een jaar geleden is het condenswater van een achttal WKK's in het gebied bemonsterd. De uitkomst was zeer divers. Sommige WKK's leveren uitermate geschikt condenswater voor hergebruik op. Bij andere WKK's was sprake van vervuiling met olie, een te hoog gehalte aan zware metalen of de aanwezigheid van voedingswater. Wat bij belangstellenden de vraag opwierp 'waarom condenswater van de WKK recirculeren als de risico's hoog kunnen zijn?' Zeker een onderwerp om nog verder over te discussiëren!

Het project DuurSaam Glashelder wordt mede mogelijk gemaakt door Provincie Drenthe, Provincie Groningen, Waterschap Hunze en Aa's en Waterschap Vechtstromen. Voor deelproject Bedrijfsadviesing is Waterschap Noorderzijlvest projectpartner.

Wilt u deze nieuwsbrief niet meer ontvangen, stuur dan een e-mail naar: duursaamglashelder@projectenltonoord.nl.